Eduskunnan hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi

Asia: HE 56/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain ja saariston kehityksen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen asiantuntijalausunto hallintovaliokunnalle

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kiittää hallintovaliokuntaa mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi hyvinvointialueiden annetun lain ja saariston kehityksen edistämisestä annetun lain muuttamisesta.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pitää hallituksen esitysluonnoksessa hyvinvointialueiden rahoitukseen esitettyjä muutoksia tarkoitushakuisina ja haitallisina. Muutoksilla tulevaisuuden leikkaustarpeet on pyritty kohdistamaan talouttaan jo sopeuttaneille alueille ja alueille, joiden palvelutarpeen kasvu on suurinta. Haitallinen esitys on erityisesti siksi, että se heikentää luottamusta rahoitusjärjestelmän periaatteisiin ja kannusteita talouden tasapainottamiseen.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue korostaa, että rahoituslakia ja rahoituksen pohjana olevaa tarvemallia tulee kehittää pitkäjänteisesti, objektiivisesti ja tietoon perustuen. Rahoitusmallin kehittämien pitäisi tehdä esimerkiksi THL:n vuonna 2025 julkaiseman työpaperin (Hyvinvointialueiden sote rahoituksen tarvevakiointimalli: Päivitys 2025) esittämällä tavalla. Tämä tarkoittaa tarvemallin päivittämistä uusimmalla datalla ja tietämyksellä, jos se on perusteltua.

Rahoitusmallin uskottavuus murenee, jos tarkoituksenhakuisilla ratkaisuilla siirretään rahoitusta alueiden välillä. Heikossa taloudellisessa tilanteessa olevien alueiden tukeminen pitää toteuttaa jo käytössä olevilla menettelyillä ja määräaikaisilla ratkaisuilla, ei pysyvillä rahoituskriteerien muutoksilla.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen näkemyksen mukaan esimerkiksi alijäämän kattamista koskevan määräajan jatkaminen vuoteen 2029 on oikea tapa auttaa heikommassa taloudellisessa tilanteessa olevia hyvinvointialueita (HE 189/2025 vp täydentäminen). Se on kertaluontoinen ja määräaikainen toimi ja siten

tarkoituksenmukainen vastaus hyvinvointialueiden aloitusvaihteessa syntyneeseen väliaikaiseen talouden haasteeseen. Tällaisia määräaikaisia toimia tulisi harkita laajemmin sen sijaan, että tilannetta pyrittäisiin ratkomaan yksittäisillä koko rahoitusjärjestelmän muutoksilla, jotka eivät perustu riittävään tietoon ja jotka vahingoittavat rahoitusjärjestelmän luotettavuutta.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pitää tärkeänä, että rahoituslain muutoksia valmistellaan objektiivisesti, tietoon perustuen ja pitkäjänteisesti. Hyvinvointialueen toiminnan ja talouden suunnittelu pitkäjänteisesti ja kestävästi on vaikeaa, jos hyvinvointialueen rahoitusennusteet muuttuvat yli 70 milj. eurolla puolen vuoden aikana.

Allekirjoitus

Markus Syrjänen
Konsernipalvelujen johtaja

PL 33, 02033 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
PB 33, 02033 Västra Nylands välfärdsområde
luvn.fi